

ρέθηκε μόνος, ἐκράτησε μὲ τὰ χέρια τὸ κεφάλι, κ' ἔμεινε συλλογισμένος γιὰ πολλὴν ὥρα.

Ἐπέταξε τὸ ὄνειρο· ἀπὸ τῆ γοργοκίνητη λυγερῇ τίποτε δὲν εἶχεν ἀπομείνει ἔς ἐκείνη τὴ χωριατίσσα, ποὺ κι' ἂν ἦταν ἔμμορφη, ἐκόντευε νὰ γίνη μιὰ πρόστυχη γυναῖκα σὰν ταῖς ἄλλαις.

— Ἐτσι χάνονται τὰ ὄνειρά μας! εἶπε κ' ἔσηκώθηκε· τὸ μόνο ποῦ δὲν χάνεται εἶνε νὰ κάνουμε καμμιά φορὰ τὸ καλὸ.

Τὸ ἴδιο βράδυ ἔγραψε ἔς τὸ Παρίσι καὶ ὕστερ' ἀπὸ λίγαις μέραις παρουσιάστηκε ἔς τὸ σπίτι τῆς χωριατοπούλας.

— Ἐπούλησα τὴν εἰκόνα σου, τῆς λέγει μπροστὰ ἔς τὴ μητέρα της, ποῦ τὸν ἄκουεν ἄλλαχ' μου τὴν ἐπλήρωσαν πολὺ ἀκριβὰ, μὲ βιὸς ὀλόκληρο. Σοῦ τὸ φέρνω, δικό σου εἶνε, γιὰ νὰ πάρης ἐκείνον π' ἀγαπᾷς.

(Κατὰ τὴν Henry Greville)

K. Π.

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΜΙΚΡΑΣΙΑΝΟΙΣ

[Προχθὲς Παρασκευὴν ὁ κ. Ἰωακείμ Βαλαβάνης ἀνέγνω ἐν τῷ «Παρνασσῷ» νέαν πραγματείαν αὐτοῦ, ἐπιγραφομένην «Ἡ ἀλληλογραφία παρὰ τοῖς Μικρασιανοῖς». Ἐκτακτὸς συρροὴ ἀκροατηρίου ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἐτίμησε τὸ ἀληθὺς πρωτότυπον ἀνάγνωσμα τοῦ κ. Βαλαβάνη, οὗτινος καὶ ἡ κατὰ τὸν παρελθόντα Μάρτιον ἐν τῷ αὐτῷ Συλλόγῳ ἀναγνωσθεῖσα «Καμπάνα τοῦ χωριοῦ μου» (περὶ ἧς ἐγράφουν ἐν τῷ Δελτίῳ τὰ δεόντα ἐν καιρῷ) κατέθελλε καὶ εὐμενέστατα διέθεσεν ὑπὲρ τοῦ ἀγορεύσαντος σύμπασαν τὴν καθ' ἡμᾶς Κοινωνίαν. Μερος τοῦ νεωτέρου καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν ἐθνικωτάτου ἀναγνώσματος τῆς «Ἀλληλογραφίας», εὐγενῶς παραχωρηθὲν τῇ «Ἐστίᾳ» ὑπὸ τοῦ γράψαντος, δημοσιεύομεν εὐχαρίστως, λυπούμενοι διότι τὸ στενὸν τοῦ χώρου δὲν ἐπέτρεπεν ἡμῖν νὰ καταχωρισθῇ ὁλόκληρος ἡ πραγματεία τοῦ κ. Βαλαβάνη.

Σ. τ. Δ.]

Ὡς ἐπιδόρπιον καὶ ὀλίγα τινὰ pro domo mea. Ἐν Ἀραβανίῳ¹⁾, τῷ γενεθλίῳ μου χωρίῳ, ἐν τῇ περιοχῇ τῆς ἀρχαίας Τυανίτιδος, οὐ μακρὰν τῶν Τυάνων (νῦν *Κλισέ - Χισάρ* καὶ κοινότερον *Κισάσαρ*), παρὰ τὴν Νιγδὴν (ἀρχ. *Nō-ra*), ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς Κιλικίας καὶ Καππαδοκίας, ἡ ἀλληλογραφία διεξάγεται κατὰ τὸνδε τὸν τρόπον:

Ἐπειδὴ ταχυδρομικὰ γραφεῖα, διὰ τὸ δυσχερές τῆς συγκοινωνίας, ἐν τοῖς χωρίοις καὶ ταῖς κόμαις τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας δὲν ὑπάρχουσιν ἰδρυμένα, δὲν εὐρίσκεται δὲ πάντοτε καὶ ὁδοιπὸρος ἀπερχόμενος δι' ἰδίαν ἐργασίαν εἰς τὴν πρω-

τεύουσιν τοῦ νομοῦ ἢ τῆς ἐπαρχίας, εἶναι ἡναγκασμένοι πολλὰκις αὐταὶ αἱ γυναῖκες, ὧν οἱ σύζυγοι ἢ οἱ ἀδελφοὶ λείπουσιν εἰς τὰ ξένα, νὰ ἀπέρχονται ἐκεῖ ὅπως παραδίδωσιν εἰς τὰ αὐτόθι ταχυδρομεῖα τὰς διὰ τοὺς οἰκείους ἐπιστολάς των, τοῦθ' ὅπερ ἔχει κινδύνους οὐκ ὀλίγους, οὐδ' ἀσημάντους, ἔνεκα τῶν Τούρκων, κατ' εὐθὺν λόγον ἀναλόγους πρὸς τὴν ἀπὸ τῆς πόλεως ἀπόστασιν τοῦ χωρίου ἢ τῆς κωμοπόλεως. Διὰ πάντας τοὺς τοὺς λόγους οἱ συμπατριῶταί μου Ἀραβάνιοι ἐπενόησαν τὸ ἐξῆς πρακτικώτατον μέσον:

Εἰς τῶν δημογερόντων, συνήθως ὁ πρεσβύτερος, ἀναλαμβάνει καὶ συναθροίζει ἐν ὠρισμέναις ἡμέραις τὰς ἐπιστολάς ὅλου τοῦ χωρίου, ἐγκλείει αὐτὰς ἐν φακέλοις καί, μεταβαίνων ἐπὶ τοῦ ὄναριου τοῦ εἰς Νιγδὴν (τὸ *Κάστρο*), ἡμίωρον περίπου ἀπέχουσιν τοῦ Ἀραβανίου, τὰς παραδίδει εἰς τὸ αὐτόθι ταχυδρομεῖον. Τὸ ἐκ τοῦ τρόπου τούτου τοῖς συμπολίταις μου προσγινόμενον ὄφελος εἶναι πολλαπλοῦν. Πρῶτον, δὲν ἐξέρχεται τοῦ χωρίου μόνη ἡ Ἑλληνίς, ἐκτιθεμένη ὅπως δήποτε εἰς τὰς ὁρέξεις τοῦ Τούρκου. Δεύτερον, δὲν ὑποχρεοῦται εἰς τοῦτον ἢ ἐκείνον ἐκ τῶν συγχωρίων αὐτῆς. Τρίτον, ἐξοδεύει ὀλιγώτερα τῶν κεκατονισμένων ταχυδρομικῶν τελῶν (Πόστα παρασῆ), ἐπειδὴ ὁ εἰρημένος πρεσβύτερος τοῦ χωρίου, *Πόστατζης* ἐπιλεγόμενος, ὡς εἶναι νῦν ὁ σεβαστὸς γέρων κ. Μισαήλ Γκιουλλούς (Πόστατζη Γκιουλλούς Μουσαήλης), πληρόνεται κατὰ βάρος τὴν ἐπιστολὴν καὶ οὐχὶ μὲ τὸ κομμάτι, ὡς γίνεσθαι ἐν τοῖς τουρκικοῖς ταχυδρομείοις, ἔνθα καταβάλλονται 3 γρόσια ἀργυρᾶ (75 λεπτά) δι' ἐκάστην συνήθη ἐπιστολὴν, ἔλκουσαν μέχρι 15 γραμμαρίων.

Ἐπειδὴ δὲ αἱ γυναῖκες τῆς πατρίδος μου, σὺν ἄλλαις πολλαῖς ἀρεταῖς, ἔχουσι καὶ τὴν τῆς οἰκονομίας, κατάρθωσαν νὰ εἰσάγῳσι καὶ ἔχουσιν ἐν τῷ χωρίῳ χάρτην λεπτὸν ἐπιστολῶν ὡς τὸ *σιγαρόχαρτον* καὶ τούτου ποιοῦνται χρῆσιν ἐν ταῖς αὐτῶν ἀλληλογραφίαις, πληρόνουσαι μόνον 20 ἢ 30 παράδες ταχυδρομικὸν τέλος. Ἐπειτα δὲ καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὑπερβλητὰς πάσας τὰς σεσημειωμένας δυσχερείας, ἥτοι ὅτι εὐρέθη κομιστὴς κατὰλληλος τῆς ἐπιστολῆς ἢ ὅτι πολλαὶ γυναῖκες, δίκην *κερβαρίων*, ὁμοῦ, συνεννοηθεῖσαι, μετέβησαν εἰς τὸ ταχυδρομικὸν γραφεῖον κτλ., ὑπάρχει ὅμως καὶ ἄλλη δυσκολία οὐχὶ λίαν εὐκατάβλητος ἢ ἀσήμαντος, αὕτη δὲ εἶναι ἡ τῆς ἐπιγραφῆς ἐκάστης ἐπιστολῆς.

Ἴσως εἶναι γνωστὸν ὑμῖν, καὶ δὲν εἶναι δύσκολον καὶ ἐκ τῶν προτέρων νὰ γινώσκῃ πᾶς τις, ὅτι ἐν Τουρκίᾳ καὶ πάντες μὲν οἱ ὑπάλληλοι, ἰδίᾳ δὲ οἱ τῶν ταχυδρομείων, μόνον τὴν τουρκικὴν γλῶσσαν γινώσκουσι πῶς, οὐδεμίαν δ' ἄλλην διδάσκονται ἢ μαθηθῶσιν. Δὲν εἶναι δὲ ἐνταῦθα ὁ κατάλληλος τόπος νὰ ἐξετάσωμεν τοὺς λόγους, δι' οὓς ἐν γένει οἱ Τούρκοι ἀποστρέφονται τὰς ξένας

¹⁾ Ἐστία, τόμ. ΙΑ' (1882, Νοεμβρίου 21), σελ. 744 — 746. Παρνασσός, τόμ. ΙΑ' (1887 — 1888), σελ. 316 — 334. Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος Κωνσταντινουπόλεως, τόμ. ΙΒ' (1877 — 78), σελ. 102, 103 καὶ 107.

γλώσσας. Ἀρκεῖ μόνον νὰ σημειωθῇ ὅτι καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῶν γλῶσσαν ἐκμανθάνουσιν εὐάριθμοί τινες, ὧν οἱ πλείους ἐκ τῶν προτέρων εἰσὶ προωρισμένοι εἰς τὸ ἱερατικὸν (σοφτᾶ, φακκῆ, μολλᾶ, ἡμάμ) ἢ διδασκαλικὸν στάδιον (χώτζα). Οὕτω δὲ ἄπειρα χωρία τουρκικὰ ἀπαντᾷ καθ' ὁδὸν ὁ περιηγητής, ἐν οἷς μόνον ὁ ἡμάμης γινώσκει ὀλίγην ἀνάγνωσιν, καὶ ταύτην δὲ ἀτελῶς. Ἐπιστολὴ λοιπὸν ἄνευ τουρκικῆς ἐπιγραφῆς παραλαμβάνεται μὲν προθύμως ὑπὸ τῶν εὐόρκων ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων ἵνα μὴ στερηθῇ, ἐννοεῖται, τὸ *Δοβλέτι* τοῦ νενομισμένου τέλους, ἀλλὰ ρίπτεται εἰς τὸν *Καϊάδαρ*, καὶ ἐκεῖ μετὰ πολλῶν ἄλλων συναδέλφων ἀναμένει ἕως τὴν Δευτέραν Παρουσίαν, ὁπότε πιθανὸν νὰ φθάσῃ ἀσφαλῶς εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον.

Καὶ ὑπάρχει μὲν ἀληθῶς διὰ τοὺς ἀγνοοῦντας τὴν τουρκικὴν γραφὴν εὐκολία πρὸς τὴν ἐπιγραφὴν τῶν ἐπιστολῶν, ἐπειδὴ ἔξω παντὸς ταχυδρομικοῦ γραφείου ἐπὶ πενιχρῶν, ἀλλὰ μαλθακωτάτων *σιλιέδων* κἀθηνται κατὰ παράταξιν τουρκικῶ τῷ τρόπῳ, ἥτοι ὀκλάδην, κιδαροφόροι *κχατίπιδες* (γραφεῖς), ἀναμένοντες νὰ ἀποστείλῃ αὐτοῖς ὁ Ἀλλᾶχ καλὸν τινα *μουστερῆν*, εἰς ὃν ἀντὶ δέκα ἢ εἴκοσι παράδων νὰ προσενέγκωσι τὰς πολυτίμους αὐτῶν ὑπηρεσίας, ἐπιγράφοντες τὰς ἑλληνικὰς ἢ καὶ γράφοντες διὰ τὰς *γανούμ* τὰς τουρκικὰς ἐπιστολάς, ἀλλὰ γενικῶς δὲν θεωρεῖται λίαν ἀξιοπρεπὲς μὴδ' ἀκίνδυνον τὸ νὰ ἴσταται γυνή, ἔστω καὶ κεκαλυμμένη διὰ πυκνοῦ λευκοῦ πέπλου, τὸ χριστιανικὸν δόγμα πρεσβεύουσα, καὶ νὰ ὑπαγορεύῃ εἰς τὸν *κχατίπ*—*ἐφένδην* τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τοῦ συζύγου αὐτῆς κτλ.

Τέλος, τὸ πάντων οὐσιωδέστερον, τί γίνεται ὅταν φθάσῃ ἡ ἐπιστολὴ μετὰ 8—10 ἡμέρας εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει κεντρικὸν ταχυδρομεῖον τοῦ *Γκερί-τζαμί*, εἰς τὸν φοβερὸν ἐκείνον λαβύρινθον, ἐν ᾧ συμφύρονται *πᾶσαι αἱ γερεαὶ* τοῦ *Ισραήλ*, ὅπου, κατὰ τὴν παροιμίαν, *χάνει ἡ μάνα τὸ παιδί καὶ τὸ παιδί τὴν μάνα*, ἐνθα ἀπὸ πάσης γῆς γωνίας ἄνθρωποι συναγείρονται, ζωηρότατα ἀναμιμνήσκοντες τὴν πολύκροτον ἐκείνην περὶ τῶν ἐξορμώντων εἰς μάχην Ἀργείων ὀμηρικὴν παραβολήν :

« Ἡὔτε ἔθνεα εἰσι μελισσῶν ἀδινάων

πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομένων ¹⁾, ἀναμένοντες μετὰ παλμῶν τὴν πρὸ δύο-τριῶν ἢ καὶ πρὸ ἔξ—ἐπτὰ ὧν μνηῶν προσδοκωμένην ἐπιστολὴν τῆς οἰκογενείας καὶ ὅπου ἀποτελεῖται ἡ φρικαλέα ἐκείνη σύγχυσις τῶν γλωσσῶν, ἀληθῆς Βαβέλ, καὶ αἱ εἰς ἀναριθμήτους τόνους ἐκβαλλόμεναι ἀπὸ ποικίλων λαρυγγῶν φωναὶ τῶν *γρεμῆς* *ικῆ* *πουτσουκ* *μιλλέτ*, ἥτοι 72 1/2 φυλῶν, εἰς ἃς διαιροῦσιν οἱ Τοῦρκοι τὸ ἀνθρώπινον γένος, αἵτινες παριστῶσι μοναδικὸν καὶ ἀπαράβλητον

πανδαιμόνιον γλωσσῶν, ἐνδυμασιῶν, φυσιογνῶμιων; Ἐνταῦθα λοιπὸν πότε δύναται ὁ ἀλίποτε ὑποβλεπόμενος καὶ ὡς ἐκ τούτου ψοφοδής Χριστιανὸς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐγκαταλείπων ἐπὶ ἡμίσειαν πολλάκις ἡμέραν τὸ ἔργον αὐτοῦ, νὰ εὕρῃ *σειράν*, ἀδιακόπως ὥθων καὶ ὠθούμενος, ὅπως φθάσῃ πρὸ τοῦ θυριδίου ἐκείνου τοῦ κλωβοῦ τοῦ τούρκου ὑπαλλήλου, ὅστις ἐν τῇ ἐκτελέσει (;) τῆς ὑπηρεσίας του — ἀλλοίμονον δὲ καὶ τρεῖς ἀλλοίμονον! ἂν ἦναι *Ραμαζάν*, ἥτοι ὁ μὴν τῆς νηστείας — εἶναι, ἄνευ ῥητορικῆς ὑπερβολῆς ἢ ποιητικῆς ἀδείας, ἄγριος καὶ σκληρὸς ὡς τίγρις! Ἄν δέ, ὅπερ οὐχὶ ἀσύνηθες, ἐν τῇ τύρβῃ ἐκείνῃ καὶ τῇ παραζάλῃ διαφύγῃ αὐτὸν αἴφνης καὶ ἀκουσίως πολλάκις ἢ μόνη λέξις « Γιόκ! » (*Δέν ἔχεις!*), συνωδευμένη ὑπ' ἐκφραστικωτάτης ἀνανεύσεως τῆς κεφαλῆς, νομίζεις ὅτι δύνασαι διὰ παρακλήσεων ἢ ἱκεσιῶν ἢ καὶ δακρύων ἔτι νὰ κάμψῃς αὐτόν, ὅπως, λαβὼν εἰς χεῖρας, ἐξετάσῃ τὴν δέσμην τῶν ἐπιστολῶν; Τὸ *περδερ* ἔπος, φυγὸν ἀπαξ τὸ *ἐρκος* τῶν *ὀδόντων*, ἀπέπτῃ διὰ παντὸς καὶ ἀδίκως κοπιᾷς. Καὶ τί εἶναι, τί δύναται νὰ ἦναι, τὸ ἐξάκουστον ἐκεῖνο « *Veto!* » τῶν δημάρχων τῆς Ρώμης, παραβαλλόμενον πρὸς τὸ ἀμείλικτον τοῦτο μονοσύλλαβον « *Γιόκ!* » τοῦ τούρκου ὑπαλλήλου;

ΙΩΑΚΕΙΜ ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ

Ο ΥΠΟΥΗΦΙΟΣ

Μυθιστορία Ἰουλίου Κλαρετῆ. — Μετάφρασις Χ. Α.

(Συνέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ἡ Μεγάλη Ἐκλεκτορίσσα ἐπιτηδεύειας λίαν ἀπεμακρύνθη κατὰ πρῶτον τοῦ κυρίου ζητήματος. Παρέσχε πρὸς τὴν Ἑλλέν Μόργαν πάσας τὰς ἀναγκαιούσας λεπτομερεῖς πληροφορίας περὶ τοῦ σχεδιαζομένου ἔργου καὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν θὰ ἐχορηγεῖτο ἐργασία εἰς τὰς ἀπόρους νεάνιδας, συνέκρινεν ἀβροφρόνως ἀπονέμουσα τὴν ὑπεροχὴν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὰ ἐν Γαλλίᾳ ἰδιωτικὰ ἀγαθοεργὰ καταστήματα πρὸς τὰ ἐν Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ καὶ ἐμεδιάσεν ἐννοήσασα ὅτι ἀπεκάλει καὶ αὕτη τὸν Πίττ... *Βιλλν* — ὅπως ὁ Δουκῆς! — εἶτα ἐπιδεξιῶς διὰ τινος στροφῆς προέβη εἰς ἀτομικὰς τινὰς παρατηρήσεις καὶ ἔκαμε τὴν Ἑλλέν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἐγίνωσκε πᾶσαν τὴν μεταξὺ τοῦ Ροβέρτου καὶ τῆς μίς Μόργαν ἱστορίαν...

Ἡ Ἑλλέν οὐδεμίαν ἐδείξεν ἐκπληξιν. Καθημένη ἀπέναντι τῆς Ἑρρικέττας εἰς τὸ ἄλλο μέρος τῆς τραπέζης — ἥτις ὅμοῦ μετὰ τινων ἐδρῶν ἐκ καλάρμου, ἐνὸς ὠρολογίου φαγεντιανοῦ καὶ τινων

¹⁾ Ἰλ: α.δ. Β' 87—88.